

Saksutredning:

VR-sak 19/14: VESTLANDSRÅDETS ROLLE FRAM MOT NTP 2018-2023

Trykte vedlegg: Rullering av Transportplan 2007-2019 Vestlandsrådet. Forankring, planstatus og prosesskrav

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn

Det har vore diskutert om tida er komen for å utarbeide ein ny versjon av Transportplan Vestlandet. Det er venta at neste Nasjonal transportplan(NTP) blir lagt fram våren 2016, og innan da er det viktig at Vestlandsrådet har eit grunnlag for sin uttale til dokumentet.

Saka har vore diskutert i den administrative samferdselsgruppa, og gruppa har skreve eit notat om tre mulege måtar for Vestlandsrådet til å forankre sin uttale til komande Nasjonal Transportplan på til AU-sak 12/14.

Revisjon av Transportplan Vestlandsrådet 2007-2019

Hensikta med Vestlandsrådet sin transportplan er ikkje å utforme eigen transportpolitikk, men å synleggjere felles satsingsområder på Vestlandet i samsvar med fylkesvise regionale transportplanar. Den overordna transportplanlegginga etter bestemmelsane i plan- og bygningsloven blir gjennomført innanfor regionale transportplanar i den enkelte fylkeskommune

Møre og Romsdal fylkeskommune har utarbeidd eit notat (vedlegg 1) der Vestlandsrådet si rolle i forhold til plan- og bygningsloven blir drøfta. Notatet konkluderer med at det må tolkast slik at det er dei same prosesskrava til planarbeid i regi av Vestlandsrådet som det er til planarbeid i regi av kvar enkelt fylkeskommune. Dersom det er ønske om ein revisjon av transportplana blir det foreslått at det, i tillegg til at det blir gjennomført ein planprosess i Vestlandsrådet, også blir gjennomført prosessar internt i kvar enkelt fylkeskommune. Vestlandsrådet sitt planarbeid må vere i tråd med dei allereie vedtekne planar i fylkeskommunane. Dette for at prosesskrava i plan og bygningslova skal vere oppfylt.

Nytt handlingsprogram

Gjeldande handlingsprogram er datert 2012-2015. Utarbeiding av eit nytt og oppdatert handlingsprogram vil krevje at vi på nytt spisser innhaldet i Transportplana inn i eit handlingsprogram for 2018-2021. Dette dokumentet må på same måte som tidlegare syne kva som er gjort og kva som ikkje er levert ift til førre NTP og syne kva Vestlandsfylka ønskjer seg av mål og tiltak knytt til neste NTP rullering.

Utarbeiding av eit nytt handlingsprogram krev ikkje at vi startar eit nytt planarbeid, noko som betyr at vi ikkje er forplikta til å følgje krav i PBL.

Vestlandsrådet

Innspelsdokument til NTP frå Vestlandsrådet

Møre og Romsdal fylkeskommune samarbeider også nordover med Sør- og Nord-Trøndelag. I dette samarbeidet er det utarbeidd ein regional transportplan for Midt-Norge. Det er lagt fram ei sak for fylkestinget i juni i dei tre fylka, der administrasjonane tilrår at vi ikkje reviderer transportplana med tanke på NTP 2018-2027, men startar arbeidet med å utarbeide eit felles innspelsdokument. Eit felles saksframlegg i dei tre fylka skisserer ein prosess for eit slikt innspelsdokument.

Eit slikt innspelsdokument kan utarbeidast utan at vi startar eit nytt planarbeid, noko som betyr at vi heller ikkje med den framgangsmåten er forplikta til å følgje krav i PBL.

Behandling i AU

For å kunne gi ein uttale til NTP 2018-2027 bør Vestlandsrådet ha eit grunnlag for sin uttale til komande NTP ferdig hausten 2015. Det er venta at komande NTP blir sendt på høyring tidleg i 2016. Det er derfor på tide å vurdere på kva måte Vestlandsrådet skal lage grunnlaget for sin uttale.

Ei revidering av transportplan for Vestlandsrådet vil vere ressurskrevjande, og det vil vere vanskelig å kome i mål med ei slik plan hausten 2015. Ein god prosess som sikrar medverknad og forankring i dei fire fylka, parallelt med behandling i Vestlandsrådet, vil vere krevjande å få til innan denne tidsramma.

Gjeldande handlingsprogram har gyldigheit 2012-2015, slik at eit oppdatert handlingsprogram med gyldigheit 2018-2021 kan vere eit alternativ. Ein slik prosess vil det vere nødvendig å leie inn konsulentbistand til, og vil også vere noko krevjande med tanke på den korte tida vi har til rådighet. Revisjon av Vestlandsrådet sitt handlingsprogram for NTP-perioden 2018-2021 må ta utgangspunkt i ein «plan» innanfor same tidshorisont. Eksisterande transportplan for Vestlandsrådet strekk seg fram til 2019. Det bør derfor ikkje utarbeidast eit handlingsprogram aleine, utan også å revidere transportplanen.

Notatet frå Samferdselsgruppa til AU knytt til sak 12/14 skisserer tre mulegheiter for Vestlandsrådet sitt grunnlag for innspel til NTP. Gjeldande transportplan har varigheit til 2019, slik at det er også tid for å drøfta kva retning Vestlandsrådet ønskjer å gå i framover. Korleis Vestlandsrådet skal påverke framtidige Nasjonale transportplaner må drøftast i ei eiga sak.

Det er venta at utkast til Nasjonal transportplan 2022-2031 blir lagt fram i 2020. Noko som betyr at Vestlandsrådet innan den tid må ha utarbeidd ei ny transportplan. Dette betyr at ein eventuell ny transportplan for Vestlandsrådet må vere ferdig hausten 2019.

Samferdselsgruppa tilrår i sitt notat at det blir utarbeidd eit felles innspelsdokument i denne fasen. Gruppa ser at ein nå er i ei slags mellomfase der det no er på tide å vurdere ein revisjon av Transportplan for Vestlandsrådet. Ein revisjon bør ha eit tidsperspektiv som sikrar medverknad og grundig gjennomgang av dei ulike tema vi

Vestlandsrådet

ønskjer å fokusere på. Samferdselsgruppa er redd for at det er for kort tid med tanke på komande NTP, og tilrår derfor at arbeidet med ein eventuell revidering blir starta slik at plana er vedtatt rettidig for innspel til NTP 2022-2031. Noko som inneber at ei ny plan må/bør blir vedtatt hausten 2019.

Det kan argumenterast for at Vestlandsrådet ikkje har behov for ein løpande transportplan, men heller i større grad reindyrke si transportpolitiske rolle inn mot utarbeidinga av Nasjonal transportplan kvart 4.år. Dette kan utformast og gjennomførast innanfor eit innspelsdokument til NTP-prosessen.

AU i Vestlandsrådet vedtok i AU-sak 12/14 følgjande:

- *Arbeidsutvalet ber om at det blir lagt fram ei sak for Vestlandsrådet sitt møte i november, der ein skisserer ein prosess for eit innspelsdokument med tanke på innspel til Nasjonal transportplan 2018-2027.*

Vurdering

Førebels skisse for prosess, fagleg innhald og framdrift i eit innspelsdokument frå Vestlandsrådet til Nasjonal transportplan (NTP) 2018-2027

Samferdselsgruppa i Vestlandsrådet skisserer følgjande organisering.

Organisering

Styringsgruppe: AU i Vestlandsrådet

Arbeidsgruppe: Den administrative Samferdselsgruppa i Vestlandsrådet

Dokumenter

Plandokumentet: Transportplana for Vestlandet er fortsatt gjeldande, og Samferdselsgruppa ser ikkje at det er nødvendig å revidere dette dokumentet no. Dersom det undervegs i prosessen viser seg at det kan vere fornuftig å starte arbeidet med ein ny plan, vil vi drøfte dette med styringsgruppa. Ei eventuell bestilling på dette vil bli lagt fram for Vestlandsrådet som eiga sak.

Innspelsdokumentet: Vi startar arbeidet med å lage eit nytt, oppdatert innspelsdokument hausten 2014

Grafisk tilrettelegging: Sluttdokumentet skal ha høg grafisk kvalitet. Bruk av eksternt firma, eller eventuelt interne ressursar dersom ein av fylkeskommunane har ledig kapasitet på dette.

Fag og utgreiingar

Fagansvar: Alle fylka skal bidra, og ta på seg tema-ansvar. Slik som med arbeidet med handlingsprogrammet vurderer Samferdselsgruppa om det skal engasjerast konsulent til å bistå med skrivearbeidet.

Vestlandsrådet

Statistikk: Tabellar og relevant statistikk bør oppdaterast sjølv om plana ikkje skal reviderast. Kvar enkelt fylkeskommune leverer sine tal.

Utgreiingar: Hvis det undervegs blir avdekka at enkelte tema ikkje er godt nok belyst, bør styringsgruppa ta initiativ til utgreiing av det aktuelle tema.

Politisk behandling/framdrift

Kva	Korleis	Tid	Kven
Mandat	Skriftleg sak	Nov 2014	Vestlandsrådet
Undervegs-rapport	Skriftleg orienteringsak om status på arbeidet	Juni 2015	Vestlandsrådet
Utkast til innspelsdokument	Skriftleg utkast	Nov 2015	Vestlandsrådet
Innspelsdokument	Skriftleg utkast klart for grafisk tilrettelegging	Des 2015	AU i Vestlandsrådet

Framdriftsplanen er lagt opp slik at vi både kan ha ein bestillarfunksjon inn mot det sentrale arbeidet som etatane og Avinor er i gong med, og at vi i tillegg kan ha nytte av dei analysane som blir laga på sentralt hald. Sjå avsnitt om «Informasjon om NTP-prosessen» for aktuelle datoar.

Tematisk oppbygging i dokumentet

I retningslinene frå Samferdselsdepartementet (SD) til transportetatane og Avinor, kjem det fram at utgreiingane som skal gjerast skal ha eit sterkare fokus på korridorar og samanhengande utbetring av lengre strekningar. Med dette utgangspunktet bør eit innspel frå Vestlandsrådet på den eine sida legge vekt på viktige transportkorridorar nasjonalt og internasjonalt, og på den andre sida kan det vere behov for å løfte fram andre særtrekk og flaskehalsar for sikre ei balansert utvikling. Vestlandsrådet sitt handlingsprogram for 2007-2019 hadde følgjande satsingsområde:

- E39
- Drift og vedlikehald
- Skredsikring
- Kollektivtrafikk
- Sjøtransport med vekt på Stad skipstunnel
- Gjennomføring og finansiering med vekt på E39

Fylkesrådmannen tilrår eit innspelsdokument med:

- Satsingsområde på same måte som førre handlingsprogram?
- Inndeling i korridorar og tema. Aktuelle punkt vil kunne vere rammeoverføring, godstransport, persontransport og skredsikring?
- Inndeling etter transportetatane. Aktuelle punkt vil kunne vere rammeoverføring, veg, jernbane, sjø/hamn, luftfart og skredsikring?

Vestlandsrådet

Informasjon om NTP-prosessen

Retningslinjer for arbeidet med NTP 2018 – 2027 vart lagt fram 31. mars og frå innhaldet har vi mellom anna merka oss følgjande:

Oppsummeringsrapport frå analyse- og strategifasen skal vere ferdig i februar 2015

- Tidsperspektivet blir utvida til 2050
- Transportpolitikk i by vil vere eit viktig tema også i neste transportplan. Dette gjeld særleg innføring av heilskaplege bymiljøavtalar og oppfølging av disse
- Handlingsplan for kollektivtransport både i og utanfor byområda vil bli lagt fram i løpet av 2014.
- Det skal utarbeidast ein nasjonal hamnestrategi. Arbeidet skal vere klart i løpet av 2014.
- Det skal leggest større vekt på det internasjonale perspektivet og kva konsekvensar internasjonale drivkrefter vil ha på norsk transportpolitikk. Auka kunnskap om korleis internasjonale trendar vil påverke utforminga av norsk transportpolitikk, dette skal også innehalde tiltak for å betre konkurranseevna.
- Analysane som blir utarbeidd skal gjere det muleg å vurdere ressursbruk i ulike område og på tvers av transportformar.
- Etatane og Avinor blir bedt om å gjennomføre ei tverrsektoriell analyse av korleis den venta transportetterspurnaden i korridorane kan møtast mest muleg samfunnsøkonomisk lønsamt. Både innanlandske korridorar og korridorar til utlandet er interessante.
- Korleis vil eit styrka fokus på å utvide arbeidsmarknadene slå ut i transportpolitikken?
- Det skal leggest vekt på samfunnsøkonomisk lønsemd der også ikkje-prissatte konsekvensar inngår.
- Korleis påverkar god tilgjenge mellom regionar deira konkurranseevne og næringsutviklinga.
- Modellar for organisering og finansiering av kollektivtransport i by skal vurderast.
- Grunnlagsmaterialet for vedlikehaldsetterslep på riks- og fylkesveg skal oppdaterast, og metodeverktøy for berekning av etterslepet skal utviklast. Det same skal gjerast for jernbane, samstundes som ein skal syne eit grunnlag for å rekne på vedlikehalds-behovet for å nå mål om framkome og driftsstabilitet i jernbanetrafikken. Etatane og Avinor skal konkretisere kva som kan vere ein hensiktsmessig standard som skal brukast som referanse ved utrekning av vedlikehaldsetterslepet.
- Oppdatering av forfallet på fylkesvegnettet i samarbeid med fylkeskommunane.
- Eigen vurdering av korleis behovet for drift og vedlikehald blir påverka av 1)venta trafikkutvikling, 2) nye anlegg som blir tatt i bruk (auka anleggsmengd) og venta klimaendringar. Etatane og Avinor blir bedt om å vurdere større grad av korridorinndeling og/eller målretting av vedlikehaldsbehovet og/eller –etterslepet.
- Ny vurdering av lufthamnstrukturen (gjeld dei lokale lufthamnene) sett i lys av det totale transporttilbodet i dei ulike regionane. Ved val av lufthamner der

Vestlandsrådet

det skal gjerast meir inngåande analyser skal eit objektivt kriteriesett knytt til mellom anna transportstandard, tilgjenge til nærliggande lufthamner og tilgang til alternativ transport vektleggast. Utreddinga skal sjåast i samheng med komande flyruteanbod. Deler av dette arbeidet skal vere slutført hausten 2014.

- Kapasitetsavgrensingane ved dei store lufthamnene skal utgreiast. Utgreiinga skal innehalde samfunnsøkonomisk analyse.

Analyseverktøy og analyseføresetnader

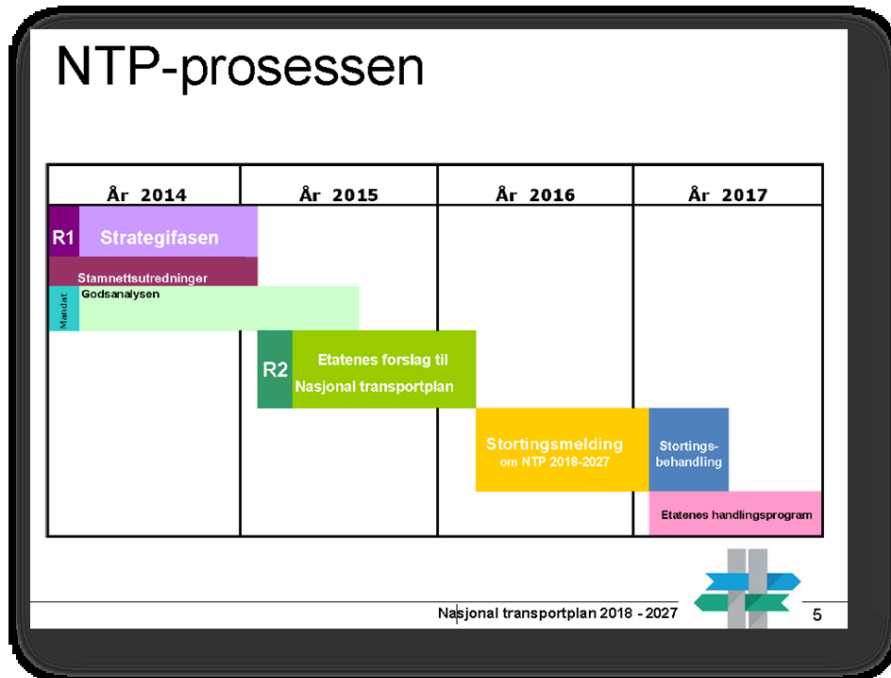
- Finansdepartementet skal på bakgrunn av Hagen-utvalet (Merknad: Dette gjeld NOU 2012:16 Samfunnsøkonomiske analyser. <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/nouer/2012/nou-2012-16.html?id=700821>) sitt arbeid kome med eit revidert rundskriv for samfunnsøkonomiske analyser.
- Etatane og Avinor blir bedt om å vurdere om det er behov for vidareutvikling av metodegrunnlaget og konkretisering av effektar knytt til meirnytte/ringverknader.
- Samfunnsøkonomiske analyser skal i sterkare grad brukast for å vurdere ressursbruken i transportsektoren.
- Etatane og Avinor blir bedt om å utvikle eit opplegg for å presentere meir systematisk kva andre omsyn enn utrekna samfunnsøkonomiske effektar det er lagt vekt på ved prioriteringar.

Organisering av planprosessen

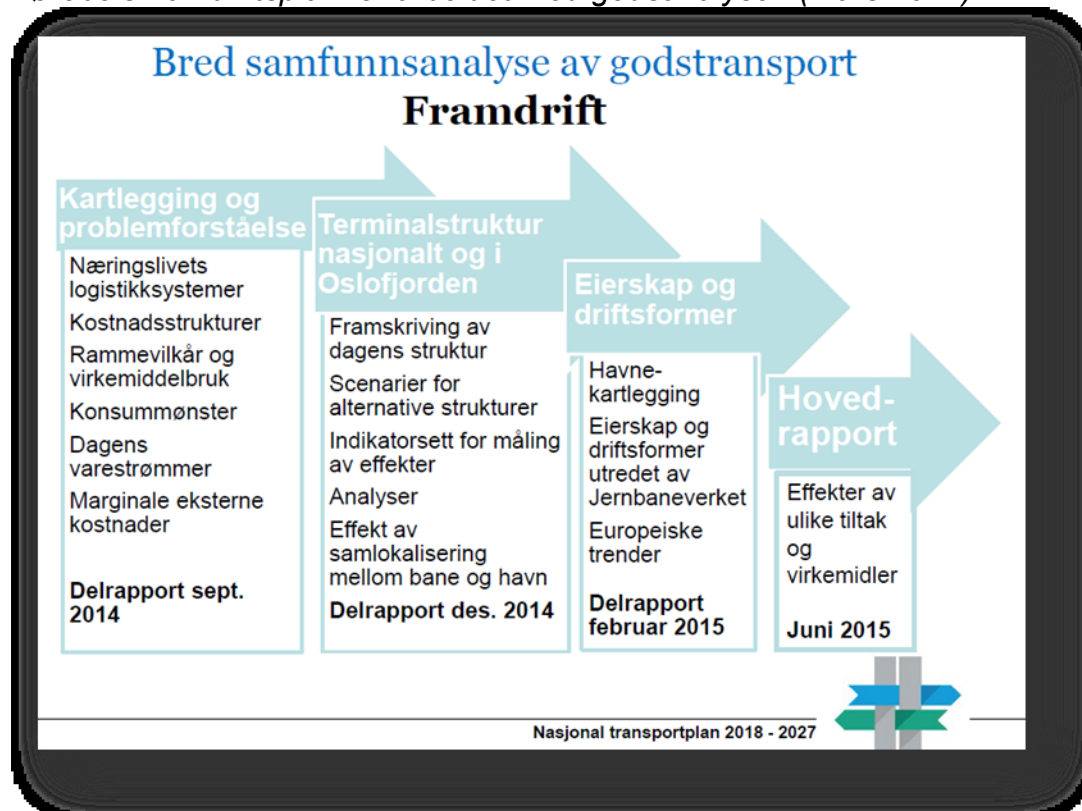
- Arbeidet som no er i gong med utgangspunkt i regjeringsplattforma vil kunne få konsekvensar for korleis arbeidet med langtidsplanlegging i transportsektoren blir organisert framover. Samferdselsdepartementet tar derfor atterhald om at det kan bli nødvendig å kome tilbake med nye føringar for organisering av arbeidet.
- Evaluering av førre NTP-prosess viser at det er behov for å vidareutvikle organiseringa av arbeidet på regionalt nivå.
- Det blir bedt om at det i den komande prosessen blir arrangert regionale møte mellom styringsgruppa til etatane og Avinor og fylkeskommunane og dei største bykommunane.
- Dei regionale kontaktutvala skal møtast ved behov ettersom etatane og Avinor finn det hensiktsmessig.

Vestlandsrådet

Førebels framdriftsplan for NTP-arbeidet (frå mars 2014)

Førebels framdriftsplan for arbeidet med godsanalysen (mars 2014)

Vestlandsrådet

Konklusjon

Organisering

Fylkesrådmannen foreslår av kapasitets og ressursomsyn at det blir lagt opp til ein enkel prosess mot NTP 2018-2027. Fylkesrådmannen tek difor ikkje sikte på å revidere sjølve Transportplana for Vestlandet, men at det blir utarbeidd eit innspelsdokument. Arbeidet med innspelsdokumentet vil bli gjennomført av den administrative samferdselsgruppa og behandla i AU og Vestlandsrådet undervegs. Det blir lagt opp til administrasjonen kan bruke konsulent til skrivearbeidet.

Arbeidsmåte

Kvart fylke må ta på seg tema-ansvar. Samferdselsgruppa fordeler dette ansvaret.

Politisk behandling/framdrift

Den førebelse framdriftsplana for NTP-prosessen viser at etatane skal leggje fram sitt dokument februar 2016. Prosessen med innspelsdokumentet vil bli lagt opp etter tilsvarende framdrift som inneverande NTP, men framdrifta må tilpassast eventuelle endringar i den statlige prosessen, slik det er signalisert i retningslinene frå Samferdselsdepartementet. Framdriftsplana som tek sikte på behandling i Vestlandsrådet hausten 2015 sikrar at vi kan sende innspel, enten i prosessen med planutforminga av NTP eller under høyring av NTP.

Tematisk oppbygging

Fylkesrådmannen foreslår at utgangspunktet for det vidare arbeidet blir tilpassa ei inndeling i korridorar og/eller tema. Det betyr i praksis at dersom dei eksisterande satsingsområda frå Transportplana og tidlegare handlingsprogram skal innarbeidast i ei slik tilnærming vil fleire av punkta bli gjentatt. Fordelen med dette er at vi kan tydeleggjere korleis vi ønskjer at gods og personar skal fraktas innan kvart fylke, mellom fylka og ut/inn av Vestlandsregionen. Dette vil vere uavhengig av kva transportetat som har ansvaret. Med denne tilnærminga vil vi kunne vere konkrete på kva som er det viktigaste når det gjeld rammeføresetnader, godstransport, persontransport og skredsikring.

Retningslinene for NTP-arbeidet viser også til meir fokus på korridorar og løysingar på tvers av transportsektorar. Fylkesrådmannen ser derfor på korleis vi best kan innrette det felles innspelsdokumentet slik at vi er mest muleg treffsikre i vårt innspel til komande NTP. Dei tydelege signala på at samfunnsøkonomiske analyser skal ha større innverknad må også vektleggast, og vi må samtidig sjå på korleis vi kan styrke bu-, arbeids- og serviceregionane våre. Under følgjer ei førebels inndeling:

Rammeføresetnader: Rammeføresetnadene for samferdsel må betrast

Godstransport: Det må leggast til rette for effektiv og miljøvenleg godstransport til, frå og internt på Vestlandet (næringslivet sine behov)

Persontransport: Utvikling av persontransporten på Vestlandet skal bidra til meir miljøvenleg transport og meir robuste BAS-regionar. Dette gjeld både distriktstransportar, storbytransport, langruter og arbeid for betra rammevilkår for små- og mellomstore byar.

Vestlandsrådet

Skredsikring: Skredsikring, som for eksempel snøskred, steinras/steinsprang, flom-/jordras og kvikkleireskred, må prioriterast høgare av nasjonale styresmakter

Dei vurderingane som er gjort om tematisk oppbygging av dokumentet er førebelse. Retningslinene frå Samferdselsdepartementet og dei pågåande analysane på nasjonalt nivå vil danne grunnlaget for å vurdere kva som er dei viktigaste konsekvensane for Vestlandet, slik at vi på sikt kan utforme dokumentet slik vi meiner er mest treffsikkert.

Forslag til vedtak:

1. Vestlandsrådet ber om at det i løpet av 2015 blir utarbeidd eit samla innspelsdokument til NTP 2018 – 2027 frå Vestlandsrådet.
2. Vestlandsrådet ber om undervegs-rapport(ar) i arbeidet
3. Vestlandsrådet gir sin tilslutning til at konsulentar kan leigast inn til skrivearbeidet.
4. Vestlandsrådet ber om at det blir utarbeidd ei eiga sak om korleis Vestlandsrådet skal påverke framtidige Nasjonale transportplanar.

Ottar Brage Guttelvik
Fylkesrådmann

Odd Erik Hansgaard
sekretariatsleder

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.